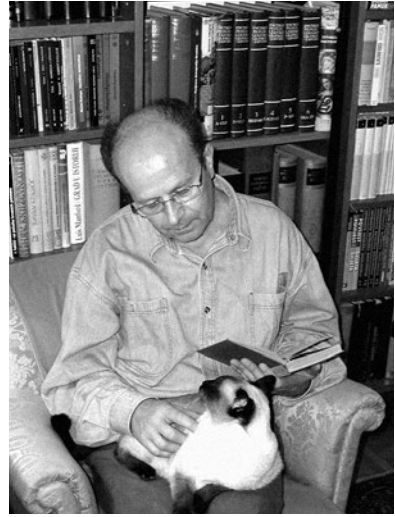

Petar Korunić (1939. – 2018.)

Necrologia

Kritički osvrti

Izvjestaji

Razgovori

Prijevodi

Razno

Pro Tempore 14

Dana 7. kolovoza 2018. godine napustio nas je profesor Petar Korunić, povjesničar kojeg je odlikovala borbenost, duh i stručna znatiželja, predavač koji je bio poznat po metodičnosti i minucioznom pristupu. Studentima je često na svojim predavanjima davao nešto drugo i drugačije. Kao jedan od posljednjih predavača svoje generacije, osim profesionalnosti i stručnosti nije se ustručavao ni najmlađe naraštaje studenata upoznati s internetskim arhivima i dostupnim izvorima. Njegov multimedijalni i multidisciplinarni pristup, koji je u seminarima i predavanjima često zalazio u područje sociologije, politologije, filozofije ili etike, ponekad bi studente i zbunio, ali najčešće ipak iznenadio. Bio je spreman razgovarati o značenju nekog pojma i njegovoj konceptualnoj povijesti, objašnjavati znanost i znanstvenost kroz apstraktne i konkretne primjere, govoriti o njegovim raspravama, stanju u struci i obrazovanju općenito. U rijetkim je trenucima znao biti i privatniji, komentirati koncert ili neku emisiju na radiju.

Petar Korunić rođen je 1939. u Smokvici na otoku Korčuli odakle je došao u Zagreb. Maturirao je 1962. godine, a 1967. završio studij povijesti i filozofije. Studirao je u vrijeme kada su, prema njegovim riječima, „pečat odsjecima i Fakultetu davali istaknuti pojedinci“, značajni predavači i stručnjaci poput Jaroslava Šidaka, Mate Suića, Vladimira Filipovića, Gaje Petrovića, Zdenka Škreba, Milana Preloga, Borisa Petza, Zorana Bujasa.¹ Po završetku studija, kao što je bio slučaj s mnogim drugim mladim povjesničarima tog vremena, služba ga je odvela u škole – predavao je u srednjim školama u Zagrebu, Drnišu i Hvaru. Godine 1972. vratio se u glavni grad gdje je na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta iste godine postao asistent. Docent na Odsjeku za povijest postaje 1983, potom 1989. godine izvanredni i 1995. godine redovni profesor. Naposljetku je 2009. godine otišao u mirovinu, nakon što je duže vrijeme obnašao dužnost šefa Katedre za povijesti Srednje i Jugoistočne Europe.

Krajem 1960-ih i ranih 1970-ih bio je pripadnik nove generacije povjesničara koja se tek uselila u novu zgradu Fakulteta u tadašnjoj Ulici Đure Salaja. Visoki modernizam arhitekture kao da je sam po sebi prizivao programiranost pristupa pa su se u kabinetima i predavaonicama upravo tih godina formirale osnove za nova

kretanja u hrvatskoj historiografiji, kao i konačni dovršetak nekih „starih“ tema iz 19. stoljeća. Doajen hrvatske historiografije i dalje je bio Jaroslav Šidak. Njegovi davni planovi o modelu istraživanja hrvatske povijesti – po kojem bi se nekolicina znanstvenika i istraživača posvetila pojedinim pitanjima 19. stoljeća i po nekoj vrsti plana i programa razrješavale sve nedoumice i po takvoj „problemskoj“ liniji se kretala po dijakroniji hrvatske povijesti – doživjeli su krajem 1960-ih vrhunac. Postojano su mnogi povjesničari tog vremena slijedili tzv. „Šidakovu školu“ i poštivali Šidakova pravila. Odluke te škole, prema Petru Strčiću „vršno poznavanje problema, dugotrajno proučavanje izvora, preciznost u izražavanju, a iznad svega – znanstveno poštenje“², Šidak je nastojao prenijeti na svoje studente. Kod onih koji su među njima bili najdarovitiji i najuporniji, te su navike preživjele. Profesor Korunić je sam kazao da je to bilo jedno „vođenje u kritičnost, pokazivanje što jest novo (...), vođenje u znanosti i pristup korektnosti, profesionalnosti i temeljitosti obrazovanja.“³ On je zaista bio dio tog historiografskog sazvežđa, a u svojim istraživanjima u narednim desetljećima, poštujući te postulate, u svojim je pristupima temama razrješavao nedoumice i probleme hrvatske povijesti u srednjoeuropskom i južnoslavenskom kontekstu. Kako je sam istaknuo, na njega je tijekom studija posebno utjecalo dvoje ljudi: filozof Čedomil Veljačić i Jaroslav Šidak.⁴ Osim „oštre redaktorske olovke“, Šidakova je škola podrazumijevala i proces ozbiljnog mentoriranja. Šidak ga je prvo usmjerio na društveno-ekonomsku problematiku Crkve bosanske (tema koju je i Šidak pod mentorstvom Ferde Šišića započeo obrađivati), da bi ga kasnije uvjerio kako se potrebno posvetiti hrvatsko-slovenskim odnosima u 19. stoljeću. Doktorirao je 1982. godine s disertacijom „Hrvatsko-slovenski politički odnosi 1848-1874 (jugoslavenska ideologija u hrvatskoj i slovenskoj politici)“. U najaktivnijem razdoblju svog profesionalnog života profesor Korunić objavio je važne studije *Jugoslavenska ideologija u hrvatskoj i slovenskoj politici: hrvatsko-slovenski politički odnosi 1848-1870* (1986.) i *Jugoslavizam i federalizam u hrvatskom nacionalnom preporodu 1835-1875: studija o političkoj teoriji i ideologiji* (1989.). Baveći se hrvatsko-slovenskim političkim odnosima proučavao je postupno proces formiranja modernih identiteta, ali i paralelne političke programe.

Kao profesor na predmetu „Povijest Srednje i Jugoistočne Europe u 19. stoljeću (1790-1918)“ Korunić je svoj interes prema Habsburškoj Monarhiji, problemima formiranja nacija, nacionalizma i mogućih reorganizacija Monarhije nadopunjavao teorijskim raspravama o navedenim fenomenima, od pojmovnog značenja i razvitka do analize koncepata. Svoje je studente učio kompleksnosti historijskog konteksta Habsburške Monarhije i europskih regija u 19. stoljeću, ali i filozofskom propitivanju pojedinačnih pojmova koji su u historiografiji bili uvriježeni, a prema njegovom su mišljenju zavrijedili daljnje propitivanje. Posvetio se detaljnom izučavanju pitanja nacionalne integracije u srednjoeuropskom kontekstu, kao i teorijskom obrazlaganju i terminološkom definiranju te problematike, o čemu je posebno volio predavati. Iz ovih nastojanja proizašla je filozofsko-historijska studija *Rasprava o izgradnji moderne hrvatske nacije: nacija i nacionalni identitet* (2006.) koja se nadovezivala na aktualnu teorijsku raspravu o nacijama u svjetskoj historiografiji koju su potaknuli Benedict Anderson, Ernest Gellner, Urs Altermatt i drugi.

Kroz svoje radove i knjige, profesor Korunić uvodio je nove, povjesničarima (tada) ne toliko uobičajene metode. Pod utjecajem sociologije i filozofije, tekstove je nastojao organizirati pregledno i prema točkama (problem/pitanje-argumentacija-zaključak), uvodio je analitičke modele, tablice, dijagrame te određene metode historijske demografije. Više je puta odlučio ući i u stručnu polemiku. Nije se ustručavao otvoreno govoriti o problemima struke, Odsjeka za povijest ili Filozofskog fakulteta, pa ni sa studentima, dakako uvijek odmjereno i profesionalno. Tako je,

primjerice, ušao u polemiku s Miroslavom Brandtom povodom izlaska njegove knjige memoara *Život sa suvremenicima*, koja, prema Korunićevom mišljenju, nije bila samo napad na J. Šidaka već i na čitavu struku.⁵ Zatim je vodio dugotrajnu polemiku s akademikom Nikšom Stančićem oko shvaćanja nacija i nacionalnih ideologija te metodologije povjesničarskog rada uopće.⁶ Svojim raspravama i polemikama javljao se i tekstovima o položaju struke te promjenama i stanju visokog obrazovanja, često naglašavajući kvalitativni pad.⁷

U godinama nakon umirovljenja, dane i tjedne je provodio u Hrvatskom državnom arhivu. Gotovo svakog radnog dana moglo ga se sresti u čitaonici, gdje je svojom digitalnom kamerom snimao izvore. Ta su ga arhivska otkrića uvijek radovala i izvore je nastojao oživjeti u svojim interpretacijama i studijama koje je još planirao napisati. Mirovinu nikako nije prihvatio kao životni smiraj. Redovito je sudjelovao na znanstvenim skupovima i objavljivao tekstove, ponajviše iz domene historijske demografije i povijesti popisa stanovništva, kojom se intenzivno bavio. Posljednji njegov doprinos hrvatskoj historiografiji je knjiga *Naselja i stanovništvo hrvatskih pokrajina 1750-1857. godine* (do sada su izašla tri toma), projekt do kojeg mu je jako stalo jer je, barem donekle, njime objedinjen interes prema ranim popisima stanovništva, zatim Korunićeva arhivska istraživanja naselja i stanovništva te prikupljanje i analiza objavljenih izvora iz 18. i 19. stoljeća koji su velikim dijelom ostali zaboravljeni ili donedavno neistraženi.

Svojim je studentima profesor Petar Korunić nudio novu, zanimljivu i intrigrantnu perspektivu povijesti 19. stoljeća. Njegovo dugogodišnje iskustvo činilo nam ga je dodatno uvjerljivim, ali ne i udaljenim. Za to što nas je svojim znanjem provodio kroz studij i struku smo mu kao studenti zahvalni.

Bilješke

- 1 Razgovor autora s prof. Korunićem, 6. 3. 2012.
- 2 Petar Strčić, „Šidakova škola“, *Vjesnik* 4. 1. 1983. Sam je Korunić smatrao da u stručno-metodološkom smislu „škola“ koja je postavljala teorijske modele nije postojala, ali je Šidak kao osoba utjecao na pojedinačne stručnjake mnogo više nego drugi nastavnici Odsjeka za povijest.
- 3 Razgovor autora s prof. Korunićem, 6. 3. 2012.
- 4 Razgovor autora s prof. Korunićem, 6. 3. 2012.
- 5 Vidi: Miroslav Brandt, *Život sa suvremenicima: političke uspomene i svjetonazor* (Zagreb, 1996.); Petar Korunić, „Povjesničar koji ruši osnovna načela povijesne znanosti. U povodu knjige M. Brandta, *Život sa suvremenicima*“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 29 (1996.), 364-383.
- 6 Nikša Stančić, „Što su sve povjesničari izmislili. U povodu najnovijih radova dr. Petra Korunića“, *Časopis za suvremenu povijest* 25/2-3 (1993.), 247-259; Petar Korunić, „Objektivnost« spoznaje u povijesnoj znanosti: Odgovor na polemični članak dr. Nikše Stančića“, *Časopis za suvremenu povijest* 26/1 (1994.), 135-149.
- 7 Petar Korunić, „Povijesna struka i kritika hrvatske historiografije danas“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 31/1 (1998.), 167-179; „Odsjek za povijest i Hrvatski studiji: kriza povijesne struke se nastavlja“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 32-33/1 (2000.), 461-472.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 14 2019.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 14 2019.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti,
godina XIV, broj 14, 2019.

Glavni i odgovorni urednik
Mihaela Marić

Zamjenik glavnog urednika
Saša Vuković

Uredništvo
Matea Altić, Ivan Grkeš, Marta Janković,
Mario Katić, Igor Krnjeta, Mihaela Marić,
Petar Plastić, Saša Vuković

Urednici pripravnici
Andrija Banović, Alen Obrazović,
Alen Okreša

Redakcija
Matea Altić, Andrija Banović, Ivan Grkeš,
Marta Janković, Mario Katić, Igor Krnjeta,
Mihaela Marić, Alen Obrazović, Alen Okreša,
Petar Plastić, Saša Vuković

Tajnik uredništva
Petar Plastić

Recenzenti
dr. sc. Miroslav Bertoša
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Branimir Janković
Marko Lovrić
dr. sc. Jelena Marohnić
dr. sc. Josip Mihaljević
dr. sc. Jasmina Osterman
dr. sc. Martin Previšić
Filip Šimetin Šegvić, asist.
dr. sc. Ivica Šute

Lektura i korektura
Franka Belović, Danijel Blazsetin, Lucijan
Borić, Paula Bradić, Katarina Cukovečki,
Paula Fajt, Tanja Jelinić, Ivana Kovačić,
Ema Maglić, Mateja Papić, Borna Treska

Oblikovanje
Tomislav Vlainić

Prijevod s engleskog jezika
Mateo Gospić, Paula Fajt, Alen Obrazović

Izdavač
Klub studenata povijesti – ISHA Zagreb

Tisak
Tiskara Zelina d.d.

Naklada
Tiskano u 150 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima
izražavaju isključivo stavove i mišljenja
autora i ne predstavljaju nužno stavove i
mišljenja uredništva i izdavača

Izdavanje ovog časopisa financijski su
omogućili:

Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Centar za komparativnohistorijske i
interkulturne studije Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Redakcija časopisa Pro tempore im iskreno
zahvaljuje na financijskoj podršci.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva
Klub studenata povijesti – ISHA Zagreb
(za: Uredništvo Pro tempore),
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

Kontakt
pt.urednistvo@gmail.com